

YTTRANDE
KN2024/00705

Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för branschens konkurrenskraft
103 33 STOCKHOLM
kn.remissvar@regeringskansliet.se
helena.stromback@regeringskansliet.se

Yttrande över delbetänkande av utredningen (SOU 2024:19) om näringslivets försörjningsberedskap, En ny beredskapssektor – för ökad försörjningsberedskap

Saab AB är ett företag som är verksamt inom försvars- och säkerhetsområdet med verksamhet i och utanför Sverige. Saab uppskattar möjligheten att yttra sig över delbetänkande av utredningen (SOU 2024:19) om näringslivets försörjningsberedskap, En ny beredskapssektor – för ökad försörjningsberedskap. Saab kommer i sitt remissvar att begränsa sig till frågor som rör försvarsindustrin.

Saab konstaterar att det för närvarande saknas en myndighet med generellt och utpekat ansvar för industrifrågor. Saab ställer sig positivt till att det tillskapas en beredskapssektor för industrifrågor och att Tillväxtverket blir såväl beredskapsmyndighet för den nya beredskapssektorn industri och handel som sektorsansvarig myndighet för sektorn industri, bygg och handel.

Saab delar utredningens uppfattning att samverkansformerna mellan näringslivet och offentliga aktörer kan behöva bli mer effektiva. Samverkansformerna behöver utvecklas av de olika aktörerna tillsammans och beakta bland annat ömsesidiga beroenden, långsiktighet, behovet av kontinuerlig dialog och informationsdelning för att skapa det förtroende som kommer krävas i händelse av förhöjd beredskap eller krig. Saab anser vidare att regelverket för försörjningsberedskapen kan behöva renodlas och konsolideras genom tillskapandet av en ny, samlad lag om försörjningsberedskap. Nuvarande förordning om statliga myndigheters beredskap ("Beredskapsförordningen") synes främst ta sikte på civilt försvar. Försvarsindustrin, som i stora delar är integrerad med och en del av det militära försvaret, omfattas för närvarande inte av Beredskapsförordningen. Ett alternativ härtill skulle kunna vara att Beredskapsförordningen fortsatt utgör en reglering för civilt försvar och krisberedskap och att en motsvarande förordning tas fram för det militära försvaret. Om försvarsindustrin ska omfattas av Beredskapsförordningen kan rapporteringskyldigheten till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ("MSB") behöva ses över.

Försvarsindustrin är för närvarande inte en av de av MSB utpekade viktiga samhällsfunktionerna trots att försvarsindustrin är väldigt viktig för det militära försvarets operativa förmåga. Försvarsindustrin torde i och för sig i stor omfattning dela övrig industris intressen och behov, exempelvis såvitt det avser en långsiktigt trygg leverans av varor, tjänster och insatsvaror. Saab anser därför att är positivt att en myndighet får ett generellt och långsiktigt utpekat ansvar att verka för svensk industris intressen och för att stärka Sveriges konkurrenskraft och produktivitet, på såväl nationell nivå som på EU-nivå och att inrättandet av ett sådant ansvar indirekt skulle gynna också försvarsindustrin, även om denna skulle sortera under en annan beredskapsmyndighet.

Med hänsyn till försvarsindustrins speciella förutsättningar och behov kopplade till det militära försvaret, exempelvis avseende robusthet, skydd mot antagonistiska angrepp, hantering av skyddsvärd information samt upprätthållande av import och export av avancerade insatsvaror samt produkter under kris, höjd beredskap och ytterst krig, och det faktum att försvarsindustrin i stora delar är integrerad med och en del av det militära försvaret, anser Saab att det skulle vara en fördel om Försvarsmakten eller Försvarets materielverk fick rollen som beredskapsmyndighet för försvarsindustrin.

I enlighet med ansvarsprincipen och enkelhetsprincipen och för förhindrande av allvarliga försörjningsrelaterade störningar är det angeläget att beredskapsansvaret inte delas mellan två myndigheter, att ansvaret inte flyttas mellan myndigheter om en kris skulle uppstå, samt att den myndighet som normalt ansvarar för frågorna, även om någon myndighet för närvarande inte är utsedd för försvarsindustrin, också bär beredskapsansvaret. Saab uppfattning är att företag som ingått avtal med Försvarsmakten eller Försvarets materielverk för leverans av varor och tjänster under höjd beredskap borde sortera under en särskild beredskapsmyndighet för försvarsindustrin, lämpligen Försvarsmakten eller Försvarets materielverk.

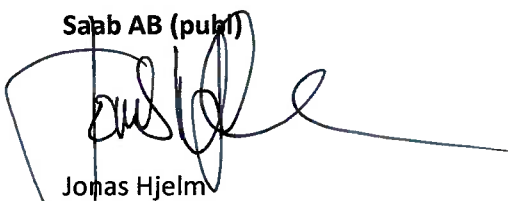
Saab konstaterar vidare att den civila delen av totalförsvaret, förutom att tillse att viktigare samhällsfunktioner kan fortsätta att fungera under kris och krig, ska stödja det militära försvaret. Försvarsindustrin är, på samma sätt som Försvarsmakten, i behov av det civila försvarets stöd, exempelvis såvitt avser leverans av insatsvaror, energi- och vattenleveranser, tillgång till säker tele- och internetuppkoppling, för att försvarsindustrins leveranser av varor och tjänster till Försvarsmakten ska kunna genomföras. För att säkerställa det civila försvarets stöd till försvarsindustrin erfordras att någon myndighet, Försvarsmakten eller Försvarets materielverk, anger att försvarsindustrin bedriver samhällsviktig verksamhet och att övriga beredskapsmyndigheter ska planera för att sina respektive sektorer ger försvarsindustrin det stöd som erfordras. Med utredningens förslag i delbetänkande (SOU 2023:11) avseende tillfälliga miljötillstånd för samhällsviktig verksamhet för ökad försörjningsberedskap skulle försvarsindustrin också kunna omfattas av det föreslagna regelverket eftersom försvarsindustrin tillgodoser väsentliga allmänna intressen.

Saab noterar att det under covid-19-pandemin kunde konstateras att gällande upphandlingsregelverk innebar begränsningar för myndigheternas möjlighet att upphandla olika varor och tjänster och att myndigheternas förutsättningar att upphandla under krissituationer, exempelvis genom riktade direktupphandlingar, behöver förbättras.

Saab delar också utredningens bedömning att det är nödvändigt att viktiga samhällsfunktioner, däribland Försvarsmakten och Försvarets materielverk, ser över hur de kan åstadkomma en långsiktigt trygg leverans av nödvändiga varor och tjänster, även under kris och krig, och anser att upphandlingar behöver göras för längre avtalsperioder. För säkerställande av fortsatta leveranser under perioder då leveranskedjor kan var begränsade eller avbrutna kan lagerhållning av vissa varor behöva vara förberedd då leveranskedjorna fortfarande fungerar.

Stockholm 27 juni 2024

Saab AB (publ)

Jonas Hjelm

Senior Vice President and Head of Government Affairs